

CITATELJI! Prosimo, pogledjte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 227 — Štev. 227

NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 23, 1943 — TOREK, 23. NOVEMBRA, 1943

VOLUME LI. — LETNIK LI.

RUSI SO ZOPET V DVEH OFENZIVAH

Rdeča armada je z velikim številom tankov zdobila nove nemške napade blizu Korostiševa ter je vstavela veliko protiofenzivo proti Kijevu. Uničenih je bilo 80 nemških tankov in bojišče je bilo pokrito z mrtvimi Nemci.

Medtem pa ko so se Nemci obupno borili v komaj 20 milj širokem predelu, 20 milj vzhodno od Žitomira, je ena rdeča armada zasekala globoko v nemško črto v Dnjepravem kolenu, druga pa pričela z močnim vdorom severno od Rečice, kjer je bilo ubitih 2500 Nemcev.

Zadnji dve ruski ofenzivi imate očividni namen olajšati nemški pritisk na Kijev, obenem pa nadaljujeta svojo ofenzivo proti rumunski in poljski meji.

Nadaljnjih 600 Nemcev je padlo 10 milj severno od Žitomira, kjer je feldmaršal Fritz Erich von Mannstein pričel nove napade proti Črnjakovu in morebiti proti Korostenu. Pri Črnjakovu sta bila odbita dva napada.

Rusi že deveti dan trdno držijo črto med Korostiševem in Žitomiroj ter so včeraj odbili dva zelo močna nemška napada, da je bilo polje pokrito z nemškimi mrtvimi vojaki.

Rdeča armada, ki nabija Nemce v Dnjepravem kolenu, se naglo bliža Krivemu Rogu in Nikopolu.

Južno od Kremenčuga so oklopni bataljoni generala Vatutina pobili 1000 Nemcev, uničili 66 tankov ter so večkrat vdarili skozi nemško črto in zavzeli 6 močnih utrd, vpleni-li velike zaloge, med njimi 100 naloženih trukov.

V nočnem napadu jugozapadno od Dnjepropetrovska so Rusi vrgli Nemce iz nekega zelo utrjenega kraja.

Proti severu čete generala Konstantina K. Rokosovskega vdarjajo proti zapadu na 100 milj dolgi fronti in so pobile nad 100 Nemcev, so osvobodile 12 vasi in eno železniško postajo ob dolenjem toku Pripeta, zavzele nadaljnjih 16 vasi zapadno od Rečice ter vdrele v močno sovražno postojanko severno od Gomela.

Poročila iz Moskve opisujejo boje okoli Korostiševa kot ravno tako silovite, kot so bili za Stalingrad.

List "Pravda" pravi, da je nemška armada pri Rečici dobila povelje za vsako ceno zopet dobiti vse izgubljeno ozemlje med Rečico in Gomelom ter vsled tega pošiljajo v boj mnogo tankov in infanterije.

Poljaki pravijo, da se bodo borili proti 'vpadniku'

Washington, 22. nov. — Poljski viri so danes izjavili, da mora ruska armada priti na poljsko zemljo, kot zavezniška in kot okupacijska armada. Če pride kot zasedna vojska, tedaj se bo morala boriti s poljskimi ljudmi, ki se ji bodo postavili po robu z vso silo.

Seveda je ta huda grožnja prišla iz kroga poljske zamejne vlade, katera naglašja, da bo Rusiji napovedan neizprosni boj, ako ta ne vzpostavi z zamejno poljsko vlado ponovno prijateljskih odnosov.

Rusi se sedaj vedno hitreje bližajo stari rusko-poljski meji iz leta 1921 in to je en vzrok, zakaj zamejna vlada žuga Sovjetom, drug vzrok je seveda nedavni govor Konstantina Oumanskega, ruskega poslanika v Mehiki, tekem katerega je izjavil, da Rusija se vedno priznava tisto zapadno mejo med Rusijo in Poljsko, ki je bila vzpostavljena leta 1939 po nemški invaziji Poljske. Poljska zamejna vlada pravi, da priznava kot veljavne le predvojne meje med obema deželama.

Iz avtoritativnega vira, ki pa neče biti v javnosti obelodanjen dokler se ne reši zadeva stališča zavezniškega vrhovnega poveljstva z ozirom na rusko-poljsko vprašanje mej, je bilo podano mnenje, ki naglašja, da je potrebno, da ruske čete zasedejo poljsko ozemlje, toda priti mora na vsak način do gotovega sporazuma med sovjetskimi in pa zamejno poljsko vlado, kateri morati predvsem obnoviti prijateljske diplomatske odnose.

Dalje isti vir napoveduje, da bo stališče, ki ga bodo Rusi v tem slučaju zavzeli, prvi poiskus veljavnosti in trpežnosti moskovske izjave, ki so jo podale štiri sile ob priliki zadnje konference.

Važno je naziranje, ki pravi, da bo morala Rusija dovoliti zamejni poljski vladi, da bo ta prevzela upravo osvobojenih predelov. Če se to ne zgodi, tedaj lahko zamejna poljska sklepa, da nameravajo Rusi sovjetizirati Poljsko s pomočjo Unije poljskih patrijotov, ki ima svojo organizacijo v Moskvi. Če se to zgodi, tedaj bodo deportirani v Rusijo vsi sedanji vodje podtalnega gibanja na Poljskem ali tako vsaj menir vir, ki neče izdati svoje identitete.

Turški poslanik v Nemčiji je bil odpoklican

Istanbul, 21. nov. — Eaffekt Arikon, turški poslanik v Berlinu je dospel domov koncem pretečenega tedna in je dejal časnikarjem, da je doma za krajše počitnice in pa zato, da se bo pogovoril potrebne stvari s svojo vlado. Dejal je, da so turški politični in ekonomski odnosi z Nemčijo še vedno prijateljski.

Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!

Izgredi za mir na Balkanu

London, 19. nov. — Nove demonstracije za mir so izbruhnile v več krajih na Bolgarskem, v Rumuniji in na Madžarskem. Nemire je pripisovati ruskim zmagam in pa želji nekaterih elementov med ljudstvom teh dežel, da se prikupijo zaveznikom dokler je še čas.

Badoglijev radio iz Bari je poročal, da se dogodki na Balkanu bližajo svojemu zaključku, kajti zavezniški bodo kmalu pripravili, da podvzamejo skupne operacije v tem vojnem predelju — čas početka takih operacij pa bo določilo predvsem prodiranje ruskih čet od vzhodne fronte.

Radio oddaja, ki je bila zabeležena po ameriških vladnih prejemnikih, je gornjemu poročilu dodala vest, da je bolgarska vlada prepovedala vsake mirovne izgrede v Sofiji, kjer so ljudje demonstrirali za mir po zavezniškem bombnem napadu, Nemci so po radiju izjavili, da bodo Sofijo pričeli izpraznjevati, ker obstaja nevarnost večjih zračnih napadov.

Ne pozabite krvavečega naroda v domovini! — Pošljite Vaš dar še danes Slovenskemu Pomožnemu Odboru.

Dr. Joseph Goebbels pravi, da je politika ključ do zmage

Berne, Švica. — Paul Joseph Goebbels pravi v svojem članku, ki ga je prineslo pretečeni teden njegovo glasilo, "Da Reich", da edino narodi, ki so trdno vkoreninjeni v politični filozofiji in ki v nasprotju z drugimi narodi, razumejo zakaj se pravzaprav gre v tej vojni, bodo mogli preživeti ta konflikt uspešno.

V svojem članku nazvanem "Skrivnost za vojno," Goebbels dalje ugotavlja, da le tisti Nemci, ki so bili izsolani v narodnem socialističnem gibanju, so zmogni zapopasti vse zamatnosti te vojne, ki tičejo v ozadju tekoče silne borbe. Ti ljudje (nacija) tudi morejo soditi in presojati položaj v povsem drugačni luči, kot oni, ki ne zapopadejo pravega ozadja te vojne. Vsakdanja dogajanja te vojne so ločene od idej, ki tvorijo pravo ozadje celotnega konflikta.

Goebbels dalje pravi, da so Nemci sedaj zelo dobro izsolani v vojni politiki in vojni umetnosti... ta umetnost jim bo pomagala uničiti sovražnike. Nič zato, pravi, če se uporabljajo krute metode, da se s tem obrani in obrani nemški narod — Nemci morajo biti neusmiljeni, če hočejo iziti iz tega konflikta zmagoviti.

Ob koncu članka navaja, da so Nemci izgubili zadnjo vojno zato, ker so se igrali s politiko, toda to vojno bodo dobili.

Jugoslovanska fronta

London, 22. nov. — Jugoslovanski partizani so zdobili skupen napad nemških in bolgarskih sil, ki so hotele osvojiti srbski kraj Krenje in poleg tega so pogrnili nacije iz dveh selišč v Bosni, kakor poroča gen. Josip Broz (Tito).

Poročilo dalje pravi, da je bil odbit močan nemški napad v predelju Sarajevo-Travniki in zaustavljeni so bili tudi nacistični poiskusi, da se utrdijo na obrežnem predelju otokov Krka in Čreša.

Zavezniški zračni napad na Split

Alžir, 20. nov. — Letala tipa Warhawks so včeraj preletela Jadran in bombardirala sovražne postojanke pri Splitu. Pridružili so se tudi angleški Spitfires, ki so uničili vlak gasolinskih vozov, dočim so Warhawks uničili in poškodovali večje število trukov in pa vlak devetih vagonov.

Boji v vzhodni Bosni

V vzhodni Bosni se vrše boji v sektorju med Tuzlo in Brčko. Sovražnik se je posredilo prodreti bližje proti Tuzli, a so zadelo na hud odpor pri Gračanici, kjer so se morali umakniti nazaj.

Titovo poročilo o teh bojih pravi, da so Nemci zgubili v bojih v tem predelju tristo mrtvih.

FEDERACIJA MALIH NARODOV

London, (ONA). — V Londonu se je začela organizirati skupina, ki si je naredila ime Zveza Srednje Zone, katere cilj je, da ustanovi najtesnejše sodelovanje med narodi od Egejskega pa do Baltiškega morja.

Akoravno ni nobenega seznama imen, govore, da se nahajajo v tej skupini predstavniki Poljakov, Čehoslovakov, Avstrijcev, Madžarov, Rumunov, Jugoslovancev in Bolgarov.

Ustanovitelji te organizacije so baje prepričani, da so tesne zveze med državami centralne in vzhodne Evrope edino sredstvo, ki jim jim moglo jamčiti politične neodvisnost in materialno blagostanje, obenem pa prinesli Evropi mir.

Oni, ki zagovarjajo to zvezo, se dobro zavedajo izrednih težkoč, katere imajo pred seboj. Ne le, da bo težko, ustvariti skupnost med tako pestrimi elementi — tudi odpor Sovjetske vlade napram taki organizaciji je dovolj dobro znan. Kljub temu pa ti krogi zaupajo v to, da bodo argumenti, ki govorijo med državami centralne in vzhodne Evrope edino sredstvo, ki jim jim moglo jamčiti politične neodvisnost in materialno blagostanje, obenem pa prinesli Evropi mir.

SPOMINI GENERALA MacARTHURJA

Ko bo ameriški general MacArthur čital spomine, katere je spravila skupaj njegova prva žena, mu nemara ne bo prav nič žal, da sta šla vsak svojo pot, ker iz enega samega odlomka teh spominov je razvidno, da je imel MacArthur že v mirni dobi priliko preiskovati manevriranje umikanja pred domačimi vojnimi napadi.

Ko sta bila general in njegova žena, Louise Atwill, v Manili, sta bila povabljeni na neko večerjo in ker je bila stvar precej formalna, so je mr. MacArthur precej skrbno opravljala in si s posebno pozornostjo urejevala svoje lepe dolge lase.

Ob 8:35 je stopil v sobo general, Videč, da še ni gospa v redu, je stopil za njen hrbet, si prekrizal roke na prsih in kislo opazoval v ogledalu, kako gre to urejevanje las počasi od rok.

Mrs. MacArthur pa je bila precej temperamentna ženska in jo je pogrelo tisto molčeče opazovanje. "Doug," je dejala, "kaj pa misliš s tisto napoleonsko pozostu za mojimi hrbtom?" General ni spremenil poze, ampak je samo rekel: "Ali se zavedaš, Louise, da bi morala biti v palači Malacaan že ob poldevetih, zdaj pa je že pet minut čez!" Mrs. MacArthur je to vedela, kajpada. Toda ženske imajo svoje privilegije v takih zadevah, zato je dejala: "Že dobro, saj vem, da sva pozna, ali znebi se tiste napoleonske poze, ker je ne morem trpeti in mi vznemirja živce. Jaz hitim, kolikor morem, toda to veš, da ne morem iti na večerjo v gvernerjevo palačo, kakor kaka kuštra."

General ni rekel nič, pa tudi napoleonske poze ni spreminjal. Stal je nepremično na mestu in trdo gledal v ogledalu svojo ženo. Ta pa je čutila, da jo bo kar nekaj zgrizlo na znotraj, ako takoj kaj ne ukrene glede tiste poze, ki jo je dražila. Pa je rekla: "Še enkrat ponavljam, da nehaš s tem diktatorinim nadziranjem moje toalete!"

General ni ukrenil nič, pa tudi rekel nič. Zvenica mu je nato dala sekundo časa, da jo neha tako opazovati. Štela je do deset, prav lepo mirno in počasi — general pa je stal, kakor kip.

"Dobro," je dejala, ko je prišla do številke deset, "sam si iskal zgage." In pri tem je pograbila svoje prirodno ogledalo in je lopnila z njim po generalovi glavi, katero pa je vkljub presenečenju toliko umaknil, da je bolj trpelo ogledalo, kot njegova glava.

Končno sta šla vseeno na večerjo. — Prijatelj gen. MacArthurja sedaj ngibljejo, odkar so zvedeli za to lušno storitvo, če je imelo razbito ogledalo kaj opravka z generalovo vojno srečo in nesrečo, ali je morda smola, ki pravijo, da se drži razbitega ogledala, voljala njegovi bivši ženi, ki si je ohladila svoj temper na glavi svojega možička.

Amerikanci na tretjem Gilbertovem otoku

Ameriški marini so se včeraj izkrcali že na tretjem otoku v skupini Gilbertovega otočja in sicer na otoku Abemama. Amerikanci so na osrednjem Pacifiku pričeli svojo ofenzivo v soboto zjutraj ter so najprej zasedli otoka Tarawa in Makin.

Admiral Nimitz poroča, da se boji na Tarawa in Makin otokih nadaljujejo in da so Amerikanci navzlic močnemu japonskemu odporu zelo izboljšali svoje postojanke. Iz Nimitzovega poročila je mogoče sklepati, da se Japonci bore samo na kopnem, ne pa tudi v zraku. Poglavitni cilj Amerikancev je letališče na otoku Betio, ki leži tik Tarawe.

Pri 27. diviziji, ki je vpadla na Makin, se nahaja tudi polkovnik James Roosevelt, najstarejši sin predsednika Roosevelta, Rooseveltu je Makin poznan že od leta 1942, kamor je z marini vpadel pod vrhovnim poveljstvom generala Carlsona in so vpadniki ostali na otoku dva dni. Tedaj je o otoku nabral mnogo zelo važnih informacij, ki so pri sedanjem vpadu mnogo pomagale.

Ker je polkovnik Roosevelt pridržen Marine Corps, ki se nahaja na Tarawi, in Makinu pa so vojaki redne armade, tedaj domneva Associated Press, da je Roosevelt šel na otok Makin kot opazovalec.

Osma armada zavzela dvoje gorskih mest

Angleška osma armada se je včeraj borila v hudem dežju ter je zavzela dvoje majhnih mest na osrednji fronti, ter zelo ogroža važno križišče cest nad Rionerom, kjer se cesta proti Rimu razcepi na dvoje.

Berlinski radio poroča, da je osma armada pričela močno ofenzivo z vročim artilerijskim streljanjem in veliki zračnimi formacijami.

Peta armada generala Clarka je še vedno zadržana južno od reke Garigliano.

BERLIN BOMBARDIRAN

Kot je sporočil berlinski radio danes zjutraj, so angleški aeroplani ponoči zopet bombardirali Berlin. Poročilo pravi, da je bil napad zelo velik in da je napravil veliko škodo.

Berlinčani napada niso pričakovali, ker je bila nad mestom gosta megla. Kmalu, ko se je zmrčilo, so bombniki odleteli in poročilo pravi, da je vzel tri četrt ure, predno so aeroplani leteli čez nek določen kraj, kar pomeni, da je bilo v napadu zelo veliko število aeroplanov.

NOVA IZDAJA

Hammondov SVETOVNI ATLAS

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti današnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.

Cena 50 centov

Naročite pri: "G L A S U NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignar Bude, Treasurer; Joseph Lupata, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniši sobot, nedelj in praznikov.
"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

SESTANEK "TREH VELIKIH"

Vsa javnost z napetostjo čaka, kdaj bo naznanjeno, da so se sestali na konferenci "trije veliki," to je predsednik Roosevelt, Winston Churchill in Josip Stalin.

Da se bodo sestali ti trije voditelji treh velesil, je gotova stvar že zaradi konference treh vnanjih ministrov v Moskvi. Naloga "treh velikih" bo določiti kraj in čas za veliki zavezniški vpad v zapadno Evropo in zanj izdelati natančen načrt.

Da bo mogoče vse to določiti in izdelati, bodo s tremi glavnimi zastopniki velesil na konferenci najbrže tudi nacionalni njihovi generalih štabov.

O tem sestanku razpravlja vsa javnost po Ameriki, v Evropi in drugod in ugibanja so seveda različna. Vse tedaj govori o tem, samo angleški, ameriški in ruski uradni krogi nobenemu domnevanju ne pritrjujejo, ničesar ne zanikajo in tudi ničesar ne namigujejo.

Toda po očiških deželah o tem razglašajo že marsikaj gotovega. Tako je prejšnji teden berlinski radio označil, da se bodo Roosevelt, Churchill in Stalin v najkrajšem sestali in sicer v Kairi. Ali so Nemci, zlasti kar se tiče kraja, kaj izvolili, ali samo tako domnevajo, toda vedeti hoče o o tem več, kot pa ostali svet.

V nedeljo so radijske postaje na Finskem, pariški radio in Radio France razpravljali o tem in pariški radio je k temu še dodal, da bo general George C. Marshall vrhovni poveljnik zavezniške vpadne armade v zapadni Evropi.

V Moskvi je bil dosežen popoln sporazum glede nadaljevanja vojne, namreč, da je prvi cilj zaveznikov prisiliti Nemce do brezpogojne predaje in je to potrebno doseči v najkrajšem času.

Vojna sedaj stopa že v peto zimo. Zavezniki so dosegli veliko premoč nad Nemčijo v vsakem orožju, toda nemška armada je še vedno silno močna in njena bojevitost niti najmanj ne pomenja. Zaveznikom pa ne sme biti samo na tem, da porazi o nemško armado, temveč morajo tudi gledati, da rešijo narode po zasedenih deželah. Tem narodom pod kruto nemško peto proti pogin in zavezniki se bodo morali zelo podvizati, če jih hočejo rešiti in osvoboditi, kot so že ponovno zagotovili.

Vsi ti narodi z velikim hrepenenjem čakajo na prihod zaveznikov, da jim prinesejo osvobodjenje in rešitev pred smrtjo. Zato tudi mnogo govore o sestanku "velikih treh", ker od njih pričakujejo ejo končne odločitve.

V Angliji čaka velikanska zavezniška armada na porcelje, da vdari čez Rokavski preliv in nikdo bolj si ne želi, da bi se ta vpad že pričel; kot ravno Angleži, kajti vsa Anglija je takorekoč eno samo veliko vojaško taborišče, v katerem se civilno prebivalstvo more komaj gibati.

Kdaj se bo pričel veliki vpad in kje — mogoče tudi na več krajih obenem — je znano samo "velikim trem" in njihovim generalnim štabom.

Iz velikega nemškega odpora v Italiji se more sklepati, da Nemci pričakujejo vpad na Balkan in sicer tedaj, kadar bo rdeča armada že v Besarabiji ali saj blizu njene meje. Hitler je tudi dovolil rumunskim divizijam, da so odpotovale s Krima, da bodo branile svojo deželo proti Rusom. Nemčija tudi pričakuje, da bo Turčija stopila v vojno, zato si je osvojila otok Leros in še dva druga majhna otoka blizu turške celine.

In Nemci se posebno v Jugoslaviji pripravljajo na zavezniški vpad, kajti feldmaršal Rommel je pričel zelo veliko ofenzivo proti partizanom, v namenu, da jih uniči, še predno stopijo zavezniški vojaki na dalmatinsko obalo.

Tekom zime in s pričetkom pomladi je mogoče z vso gotovostjo pričakovati zelo velike zavezniške operacije proti nemški trdnjavi tako z zapada, kot z juga in jugovzhoda Evrope.

O tem bodo imeli odločilno besedo "trije veliki", ki se bodo v najkrajšem času sestali. Seveda o njihovem sestanku vlada stroga tajnost in javnost bo o njihovi konferenci izvedela šele tedaj, kadar bodo že nekaj dni na svetovnanju, ali pa bo konferenca že končana.

ČITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo, in ravnatoko tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rojaki zagotovijo redno dopisiljanje lista, lahko grede upravništvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprejšje plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES?

PRIREDBA MLADINSKEGA KROŽKA V BROOKLYNU

V nedeljo, 21. novembra, se v obrambo za tako domovino. pa čeprav je morda že dolgo v tuji zemlji.

(Tako bi v prvem trenutku in ob prvih vtisih človek mislil, toda poleg slik, ki so bile kazane, smo imeli tudi košček realizma, ki je vsekal v lepe vtise, kakor bolečina. Stopil je na oder očividec iz bližine Trsta in je povedal, kaj vse so beštije osišeča počele z našim narodom doma. Fašisti so o-pustili nesrečno Primorje na mnogih krajih. Vipavska dolina je napolničena, ljudje odgnani stran, pomorjeni, ali pa so v gozdech pri partizanih.

(Pa e tem bo prišlo večje poročilo ob prvi priliki. Za enkrat naj bo omenjeno samo toliko, da je ta očividec bil v Trstu še po kapitulaciji Italije in zdaj je slučajno prišel v New York ter obiskal nekatere naše rojake tukaj.

Vsekakor smo Mladinskemu krožku prav hvaležni, ker je poskrbel, da smo imeli priliko videti lepo Slovenijo vsaj v slikah, ker drugače je take, kot smo poznali, najbrž ne bomo več videli. Škoda, da ni bilo še večje udeležbe, dasi se ne more reči, da udeležba ni bila dovoljna

Josephine Peshel pa je po pesmih "Indian Love Call" in "My Hero" pridala še "Kje so moje rožice," katero ona prav tako izvede in tudi besede pravilno izgovarja.

Dolores Mikoley, Paul Wolf Jean Kirk in Loreita Seebacher so se prav dobro odrezali v kratkem igrokazu "Orville's Big Date".

Pozabiti se seveda ne sme tudi važne seje, ki so jo mali krožkarji obdržali kar na odru, da smo videli, kako so že iznurnjeni v parlamentarnem redu seji.

Pevke in pesalke je spremljala na klavirju Miss Florence Winselman, kateri so menda znani vsi naši programi, ker je vedno zraven z našimi dekletji in tudi ponavadi ostane v dvorani, da sledi poteku priredbe. Izrednost prireditve je bil govornik, ki je prišel nalašč za to proslavo 30-letnice obtoja Mladinskega oddelka SNPJ iz Chicaga, ter je prinesel s seboj tudi krasen film Slovenije in pa krajši film slik iz National parka v državi Wyoming in drugod po Ameriki. Ta govornik je bil Michael Vrhovnik, ki je direktor Mladinskih krožkov SNPJ. S svo jim govorom je napravil na navzoče zelo dober vtis. Pa tudi v družbi po prireditvi se je Mr. Vrhovnik takoj priljubil vsem.

Slike Slovenije so vzbujale spomine na domovino in obenem so bolesto spominjale tudi na strašno dristvo, da je velik del te idilične lepe Slovenije sedaj v razvalinah. In kje so zdaj tisti zadovoljni ljudje, ki jih je videti na slikah — ka ko mi no obdelujejo svoja polja, so vesele pridele, prihoda pomladi — obhajajo Pusta preevanje s pesi in rajanjem mizlo starko zimo, se spuščajo na smučeh iz visokih planin no belem snegu v dolino — se konajo v kristalno čistih vodah, ki teko po slovenski zemlji — hodijo ogledovat prekrasno divjo naruro prelepih planin in slapov, ki se penijo preko skalovja, kakor snežni pajčolani — korakajo v paradah ob narodnih proslavah v svojih nestrih narodnih nošah itd. Ves čas, ko smo jih gledali na platnu so vstajala v naših srech vprašanja: Kje ste bratje in sestre? Kako vam je? — Vedeli smo, da mnogo-terega od njih ni več med živimi, mnogi se bore proti sovražniku, drugi so v taboriščih klovokod — tisti, ki so morda še doma, žive v večnem strahu kaj bo prinesel naslednji dan teden, mesec.

In vendar tako lepa je dežela, ki je prikazana na slikah, katere je napravil slovenski u-metnik Božidar Jakac, da ga menda ni Slovenca, ki bi ne šel

POZDRAV BOLGARSKIM PARTIZANOM

Združeni odbor južnoslovan-skih Amerikancev je poslal sledeči pozdrav partizanom, ki se borijo proti nacistom v Bolgariji.

"Združeni odbor južnoslo-vanskih Amerikancev, ki se-stoja iz sledečih skupin: Hr-vatskega ameriškega kongre-sa, Srbsko ameriškega Vidov-danskega kongresa, Slovenske ga ameriškega narodnega sve-ta in Bolgarsko-macedonskega Victory kongresa v Ameriki. Vas iščeno pozdravlja za bor-bo, ki jo vodite proti nacistič-nim tlačiteljem in bolgarskim kvizlingom. Z veseljem smo dognali, da je ponosna Stara planina ponovno postala priz-ozor borbe za osvoboditev bol-garskega naroda.

"Mi Vas prosimo, da sodelu-jete in da združite Vaše sile z Narodno osvobodilno vojsko v Jugoslaviji, katero vodi gen-eral Tito in drugi balkanski gue-rilski boritelji, ker samo z zdru-ženo borbo južnih Slovanov in vseh balkanskih narodov se bo prožila veljavna pomoč zdru-ženim narodom in dosegle svo-bodo Bolgarov in Balkana.

"Bolgarski borec, pomnožite Vaše vrste!

"Nadaljujte sveto borbo! Mi smo z Vami!

"Naprej za boljšo bodočnost za bolgarski narod in vse juž-noslovanke in balkanske na-rode!"

A. P. K.

KIRURGIJA V MODERNI VOJNI

Če prinese sanitetski odde-lek v moderni vojni kakšnega ranjenca iz sprednje fronte v obvezovališče, odredi zdravnik v mnogih primerih takojšnjo transfuzijo krvi. Iz sanitetske ga avta, ki je doberm kritjen, prinesejo tedaj skrbno zavaro-vano plazmo. Ta plazma je nekakšna krvna konzerva, ki nastane na ta način, da natoči-jo kri iz dovodnice kakšnega darovalca ali darovalke v ste-klenko posodo in ji primešajo določene snovi, ki preprečujejo zašititev. Napolnjeno plaz-mo potem zatalijo in jo hrani-jo v hladilnih prostorih kakor druga lečila. V hladilnih zabo-jih prinašajo potem letala ali posebni avtomobili te dragocne ne posodice v sanitetska skladišča ob fronti.

Transfuzije izvršujejo s po-sebnimi pripravami. V ran-jenevo dovodnico uvedejo ten ko cev, v plazmo počasi noti-kajo zrak in pritisk odvajajo konzervirano kri v žile. Da-rovalec morajo biti seveda le ljudje, ki jim kri ustreza vsem zahtevam. Po navedenem na-činu je mogoče danes v laza-retu ali bolnišnici izvršiti pre-nos krvi, ne da bi bil darova-lec prisoten.

"This is the Army"

V torek, dne 30. novembra, bodo pričeli v RKO—86th St. gledališču v New Yorku kaza-ti za 9 dni Irving Berlinov: "This Is the Army". Osebe, ki igrajo v filmu, so iste, ki so predstavljale igro na odru. To igro so sprejeli povsod po de-želi z veliko vnamo. Poleg teh igralcev nastopajo tudi film-ski igralci: George Murphy, Lt. Ronald Reagan, Joan Les-lie, George Tobias, Alan Hale, Charles Butterworth in Kate Smith. Slika je v pestrem teh-nicolor-ju in je predstavljena v podporo Army Emergency Relief. — Berne Cowhan iz-polni izvrsten program z igra-njem na orgljah skladbe Irving Berlina.

7A
REVMATICNE BOLECI
DOBITE
PAIN-EXPELLER
Od leta 1867...
Zanesljiv Relief na družino

RAZGLEDNİK

HITLER PRI ZDRAVNIKU

Zdravnik: Koliko časa je že razburjeni. Prenehati morate z vsem, kar sedaj delate.
Hitler: Nikdar mi še niso odpovedali in nikdar mi ne bo do!

Zdravnik: sam pri sebi.) O, psihopatični slučaj. Boljše, da ga spravim v dobro voljo.
Hitler: Nobena živčna bolezen se me ne more prijati, to vam rečem.

Zdravnik: Dobro. dobo! Naj bo po vaše. Samo majhno razburjenje.
Hitler: O, du lieber! Kakšno vprašanje!

Zdravnik: Samo povejte; ne-kaj vas je dražilo.
Hitler: Še to mi poveste.

Zdravnik: Bodite mirni. Po-magati vam ne morem, dokler mi vi sami pri tem ne pom-a-gate. Ali ste spali po osem ur?

Hitler: (jezno) Ne; toda kot stvari grelo, so generali spali.
Zdravnik: K a d a r greste spat, ali spjete neprenehoma?

Hitler: Že nisem imel nepre-trganega spanja, odkar sem pričeli dokazovati, da so naciji nadljudje.

Zdravnik: Ali ste imeli ha-de sanje?
Hitler: Če bi mogel misliti, da so bile le sanje, potem bi mi bilo prav.

Zdravnik: Ali ste zadnje ča-se kaj izgubili na teži?
Hitler: Nikdar ne priznam, če sem kdaj kaj izgubil.

Zdravnik: Kakšno je vaše srce?
Hitler: Sreca nimam.

Zdravnik: Nikdo ne more ži-veti brez njega celo svoje živ-ljenje.
Hitler: Neumnost! Jaz sem živl brez njega celo svoje živ-ljenje.

Zdravnik: Ali vam pohaja sapa, kadar tečete v breg?
Hitler: Ne vem, kajti zadnje čase sem vedno tekel navzdol.

Zdravnik: Ali vas kdaj gla-va boli?
Hitler: Če me glava boli!!

Zdravnik: Vaša barva je sla-ba.
Hitler: Če mislite, da sem jaz blede, potem poglejte Goeb-belsa in Himmlerja.

Zdravnik: Vidim, da ste zelo

SONART REKORDI
Lepa Melodije!

84. 91571 — Na Marijance, polka
Kje so moje rožice — polka
Mariška pegla — polka
Ogouenne University
Lamburica orkester

84. 91575 — Terentina polka
Na planinoh — valček
Jerry Koprišek in orkester
Za toz, cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSHALL, Inc., 463 W. 42nd St., New York

V PESMARICI
"AMERIŠKA SLOVENSKA LIRA"
so vključene sledede slovenske pesmi:

1. Podokates — moški zbor s bariton samospevom
2. Pozdrav — moški zbor
3. Lahko noč — moški zbor
4. Otrški zvon — mešani zbor
5. Pomladnska — mešani zbor, s bariton samospevom
6. Lira I. — za solo spreve, moški in mešani zbor
7. Lira II. — za mešani zbor
8. Altantski odmevi — za moški in tenorski zbor, s bariton samospevom
9. Kautala iz polsina 122 — moški zbor
10. Šon — za samospreve, mešani zbor in spremljevanjem glasovno
11. Pustol 29 — za samospreve, mešani zbor in spremljevanje glasovno ali orgel

CENA SAMA
50 centov
KOMAD

To so koncertne pesmi za meške in mešane zore, katere je uglas-bil in samozalabi izdal MA-TEJ I. HOLZNER, organist in pevovodja pri sv. Vidu, Cleve-land, Ohio, 1923.

Naročite to zbirko pri:
KNJIGARNI SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

MACHINE SHOP PRACTICE
THE NEW ENCYCLOPEDIA of
Special man professor na Stevens
Institute of Technology v angleščini
George W. Barnwell

Podlago za meh-a-nično znanje at morete dobiti s to knjigo. Ta velika knjiga popljuje in v slikah prikazuje temeljna dela me-hanika. Razloži vse natanko, kar mora vsaki naj-boljši mehanik. Pojmuje vpra-bo vsakega stro-ja, orodje in me-ri, načrte (blue prints), 1000 slik in vseh 578 str.

Cena \$1.98

Ne glede na to, ali ste šolo potetnik, vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. **NAROČITE JO DANES!**

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 WEST 18th STREET
NEW YORK 11, N. Y.

SPISANA V ANGLEŠKEM JEZIKU

KNJIGA ZA STROKOVNO IZOBRAZBO

Kratka Dnevna Zgodba

RADO:

"KRASNA SI, HOI PLANIN"

Ko te pelje brzovlak skozi Podbrdo do Sv. Lucije, gledaš skozi okno, kdaj se pokaže pod postajo in tja proti Platarju lahni tek bistrice Soče. Aha, tu smo! Prvi prodor; zasvetli se in globoko pod tirom, stisnjena v vprav dantejevske tesni, belo kipi valovje ljube znanke. Pa ne, kako to? Saj je ni več! Globoko temnozeleno jezero se širi visoko gori v breg! Gledaš, strmiš in nehoti primerjaš vodo in vse sedaj z nekdanjo.

"Bridka, v prirodni si lepota!" Tako je pel sin planin o njej, ki mu je postala simbol domačije. Res, priroda je ozatljajala Sočo od njenega izvira pa skozi dolgi po vseh štirih velikih občinskih, in 140 km dolgi strugi do izliva tako mnogotere, kot malokatero roko.

Živi in lahni tek, njen šum kot spev krepak. Zri si na valove bodre, valove te zelenomodre — v njih so odsevali gorski velikani; pa spet njen široki, mirni tek, ko se izvije ob jemu gora in se pretoči pod Solkanom in Gorico v ravan in tja pod kraškim robom v sinjo Adrijo.

Dvakrat se je podoba Soče spremenila. Stare priče trde, da prvič tam okrog leta 500. Sile narave so posegle vmes in pri Starem selu obrnile Sočo od Nadžice v nasprotno smer pod gričkom 'pri sv. Lovrenci' v današnje strugo. Poldrugo stoletje je klesala in dolbla, stružila in gladila, sukala skale, jih kršila in naplavljala.

Pa je prišel človek, moderna tehnika, nove potrebe, in je posegel po orodju in sklesal strugi novo podobo. Tu in tam se je morala romantična lepota narave umakniti potrebam ljudi, ki si s silovito tehniko osvaja naravo v svoje službo.

Mogočne elektrarne v srednjem teku, Soče, posebno pri Doblarju, bodo vžigale na milijone žarnic in poganjale na tisoče koles. Zato pa mora Soča dati svojo silo. Prej jo je narava stiskala v meje bregov, zdaj jo pa siloviti jezovi ustavljajo, da dobe turbine dovolj nadea.

Zajezena reka se je tako spremenila v dolgo trikrako jezero, ki sega od Platarja. Pod seli pa do tolminskega pokonališča na severu in do sočja Bače z Idrijo na vzhodno stran. Središče tega Soškega jezera je pod Sv. Lucijo. Tu se je vodna gladina dviz-

nila za 25—30 metrov, pri Platarju je globoka celo 40 metrov. Seveda so se dolgi obrežni pasovi pogrezali pod gladino. Kar čudno je videti, kako mole iz vode tam sredi jezera krone visokih dreves, zdaj so potopljene.

Pod mostom je tudi vse drugače; ni več omotične višine v izlivanju reber. Pogled plava po mirni jezerski gladini tja proti Modrejam in Modrejam, ki so postale kakor pristanišče ribiške naselbine, a so bile še večeraj visoko vstran od Soče.

Naši velikani na Tolminu se zrcalijo v vodi, zelena Senica se kar strmo spušta naravnost v jezero.

Tam pod cesto proti "Pilan cam" so že idlični jezerski kotički.

Tihota se je razlila po "Mostu". Mostarji pravijo, da so bile prej kratkočasne noči, ko je šumela voda pod Bušenico. Zdaj se pa prav preveč "slisli" ta čudni mir.

Čolnčki se zibljejo po mirni vodi, nemara se bodo ob brežju ustile kdaj še ribiške mreže. Morda pa tudi ne, ker se je opazilo, da so se večje ribe (takole od kile) preselile v bolj bistro Bačo in Idrijo. Pa je vendar v jezera polno rib. Če se bodo znali "obražni" prebivalci pobrigati, ob jezero dajalo lep dohodek.

Poglejmo še gori ob Idriji posestrini Soče. Tudi te ni več. Postala je tretji krat jezero med cesto in železnico. Slikovit pogled je na močno zeleno vodo in zelene boke Kozmerice nad "Mostom," ki lepo odseva v vodi. Barva jezera ni več ista, kot pri Soči "zelenomodri." Temno zelen smaragd zdaj, sinji onal povprej. Težko je soditi, ali je zdaj lepša barva. Dosti jih sodi, da je. Domačini trdijo, da je bila prej lenša.

Tudi agibljejo, zlasti starejši, da je bilo prej vse bolj lepo. Mostar je vzljubil domačo romantiko, pa se bo privadil bržkone prav kmalu na "svoje morje." Mamice se kar boje za neugnane paglavce, češ, da bodo padli v globoko vodo, saj sta res že dva, a ne do dna. Bo jazen bi bila prej še bolj pravilna, saj bi se otročad, če je zletela pod Mikuževim vrtom dol, najprej ob skali razbila, potem šele — utopila.

Vidite, tudi za morje so domačini že krstili Sočo, ki je iz reke postala jezero, ki nam

pravijo "morje." No, pa kaj bi se, saj že drčijo motorni čolni po njem in tudi lepe jadrnice, ko zapiha veter skozi Prestreljenikovo luknjo in nakodra skrbno jezersko gladino. Čolnčkov je pa kar dosti, ki plavajo sem ter tja in vabijo vedno več letoviščarjev k Sv. Luciji ob Soči — ne, spet ni prav — k Sv. Luciji ob Jezernu.

Tudi tega bodo domačini veselili in že delajo načrte za drugi Bled.

Svojo hčer planin in njeno idilično romantično Soško jezero pa bodo prav tako ljubili kakor prej, ko je še bila sama romantika v kipečih valovih. ki skale dolbejo, a jih ne zmakavajo tako, da predno smo

PLES IN KONCERT V PITTSBURGHU, PA.

Na 27. novembra bo pevsko društvo "Prešeren" priredilo venski železi: Lahko noč. In plesni večer v Slov Domu na East Endu v Pittsburghu. Na East Endu v Pittsburghu vabljena so tudi častniki zračnega kora. Ti namreč študirajo na Pitt univerzi razne jezike in vege narodov. Poleg ruskega jezika se nčijo tudi srbo-hrvatsko in mogoče bodo imeli tudi slovensko uro ozioroma slovenske tečajje. V resnici želimo, dragi rojaki, rojakinje, da bi napolnili plesno dvorano ta večer in pomagali nam zabavati častnike, da bodo imeli o nas kakor o drugih zavezniških narodih lepe misli in spomine. Mi smo priredili za nje slovenski večer v Stephen Foster Memorial dvorani. Program je bil zelo miščen. Najprej so bile predvane pramfakčne slike o naši lebi slikoviti Jugoslaviji. Pa torej je fotografiral Božidar Jankov. Zatem je pevsko društvo zapelo in sicer samo slovenske pesmi. In kako so ti fantje vzljubili naše melodije! Programu smo se še en čas zabavali tako, da predno smo

jamo in nadaljujemo z vajami in prireditvami. Torej na 27. novembra in 12. decembra se vidimo, kajne? O ja, kmalu bi poznala radi godbe Saj pravim, pa tako fine poskočnice. valčki in razni ameriški komadi se bodo vrstili v spretnih rokah našega mladega slovenskega rojaka in njegovih godbenikov.

Na svidenje in prisrčno pozdravljeni!

Za "Prešeren"
Mary Skerlong.

PRESEDNIKOV SIN

ELLIOT BAJE VJET

Nek italjanski list je naznačil, da je bil Elliot Roosevelt, sin predsednika Roosevelta vjet, ko je bil njegov aeroplan pri napadu na nek nemški kraj izstreljen.

Bela hiša in državni department sta danes sporočila, da o tem ni še bilo nobenega uradnega potrdila. Glavni stan osme ameriške zračne sile v Angliji pravi, da ne pogrša nobenega Roosevelta.

Elliot Roosevelt služi pri ameriški zračni sili, James, John in Franklin pa so pri mornarici in marinh.

Mrs. Eleanor Roosevelt, Elliotova mati, je sinoči v Newarku, N. J. rekla, da še ni prejela uradnega sporočila, da bi bil Elliot vjet, rekla pa je, da je pred nekaj dnevi od nje prejela obvestilo, da je zdrav.

ge država, ki meje na Rusijo, kot je n. pr. Poljska. Poročevalec k temu dodaja, da bo s tem prišlo do boljših odnosov med Rusijo in Poljsko.

Dr. Beneš v Moskvi

Diplomatski poročevalec lista "The Daily Telegraph" v Londonu naznanja, da je predsednik čehoslovaške zamejne vlade dr. Edvard Beneš dospel v Moskvo, da podpiše dvajsetletno pogodbo z Rusijo, po kateri bo med obema državama odmevajo vsako nedeljsko popoldne po dvorani Slov. doma.

Naši vojaki — nekdanji pevcipi pišejo: držite društvo skupaj, ko pridemo nazaj, bomo tudi mi z vami zopet peli itd. Zato, dasiravno težko, vztraj-

Najmogočnejše orožje v tej vojni

NAŠA HRANA more olajšati njihovo nalogo našim vojakom—more osvojiti obširna ozemlja ne da bi pokale puške—more skrajšati vojno in narekovati mir.

ste imeli dobre prehrane. Vaša vlada vam slavnostno obljublja, da boste . . . da boste imeli dovolj živeža za zadostno prehrano, za zdravje in moč. Toda nemogoče vam bo, hrane zapravljati. In zahteva se od vas, da pomagate v štirih stvareh:

To pomeni za vas doma manj nekaterih vrst živeža. Toda s tem ni rečeno, da ne bo-

1. Proizvajajte hrano. Skrbite za obilno žetev v svojem Victory vrtu. Pomagajte delati na kmetijah ali v tovarnah, ki pridelujejo živežne pridelke—ako le morete.
2. Konzervirajte živež. Delajte konzerve in hranite živež. Ne spravljajte. Uživajte najbolj hranilne stvari, tako, da bo vaša zaloga trajala čim dalje časa. Zamenjajte hrano, ki primanjkuje, s tako, ki je v izobilju.
3. Delite z drugimi svoje zaloge. Vojne zahteve naj bodo na prvem mestu. Delite rade volje svoje zaloge hrane s svojimi oboroženimi silami, svojimi zavezniki, svojimi sosedi.
4. Bodite pošteni s hrano. Ne sprejemajte racioniranega živeža, ne da bi oddali živežne znamenke. Ne plačujte cen preko legalnih maksimalnih cen.

Hrana se bori za Svobodo!

PROSTOR ZA TA POZIV JE DAL NA RAZPOLAGO "GLAS NARODA" SLOVENSKI DNEVNIK NEW YORK CITY

Ča oglas je izdelan s podpore War Advertising Council-a, v sodelovanju s Office of War Information in War Food Administration

OBISK V UREDNIŠTVU.

Včeraj nas je ponovno obiskal rojak Matthew Galičič, ki ima lepo farmo v Schuylerville, N. Y. Z njim sta bila novorojenca Mr. in Mrs. Frank Yakubec. Mrs. Yakubec je najmlajša hčerka rojaka Galičiča — njeno prejšnje ime je bilo Josephine Galičič. Poroka mlada para je bila pretečeno soboto v Schuylerville, N. Y.

Mr. Galičič je ob priliki tega obiska daroval \$3,00 za slovensko šolo.

Pred nedavnim umrla soproga rojaka Galičiča je bila po rodu Čehinja, pa je znala prav lepo napisati slovenske dopise. Katere je večkrat poslala v priobčitev "Glasu Naroda".

Mr. Galičiču se za zopetni obisk lepo zahvalimo, mlademu paru pa želimo obilo sreče v novem stanu — predvsem pa seveda ženinu želimo srečen povratek k svoji ženi po končani vojni. Mr. Yakubec je namreč na dopustu in nam je povedal, da je bil par let preko morja.

NAPREDOVANJE SLOVENSKEGA VOJAKA

Public Relation Office Headquarters v Seymour Johnson Field, N. C., nam je sporočil, da je tja dospel zračni kadet Ludwig M. Shusterich, sin Mr. in Mrs. George Shustericha, 210 Wyckoff Ave., Brooklyn, N. Y., kjer bo nadaljeval svoje študije na Army Air Force's Eastern Technical Training School za častnike.

Mussolini baje mrtev

Neko Reuterjevo poročilo preko Stockholma v London pravi, da je Benito Mussolini včeraj v svoji vili ob Gardakem jezera izvršil samomor.

To poročilo pa ni potrjeno od nobene druge strani.

Poročilo dalje pravi, da je Mussolini prišel v vilo pred nekaj dnevi zelo razburjen in nervozen in da so bili k njemu iz Rima takoj poklicani specialisti, toda prišli so, ko bi je Mussolini v veliki duševni potrtosti že vzel življenje.

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN - Spisal: F. S. FINŽGAR.

61

"Epafrodit, ne šali se z menoj! Do polnoči sem delal, truden sem in žal bi mi bilo noči in počitka!"

"Ne trati praznih besed. Odgovori!"

"Kupim!"

"Tu je kupna pogodba in cene, vse do pičice natančno! Prberi in podpiši, če si zadovoljen! Če nisi, javi naglo, prodam drugemu!"

Abiataru je zažarelo blede lice, ko je razgrnil pred njim Grk široki pergament. Pogledal se je v številke in nemirno legal od vrste do vrste. Epafrodit ga ni opazoval. Zgledal se je v drobni sviz, ki je tekel neslišno v peščeni uri.

"Podpišem!"

Abiatar je bil vzradočen, ko je prebral pogodbo.

"Kaj pa s svilo? maš je mnogo, pa v pogodbi je ne najdem."

"Niti kosmice je ni pod mojo streho. Razprodana!"

"Aaaaa," je stmel Abiatar.

"Dobro torej, podpiši! Toda prej mi prisezi na vse oči, na oba templja in na grob in prah Abrahama, da ne zineš besedice o tem, dokler jaz ne izginem od tod."

"Skrivnosti so v tebi, Epafrodit!"

"Prisezi!"

"Prisežem!"

"Sedaj podpiši! Toda letnico, ki je še ni na pogodbi, pomakneva za leto dni nazaj!"

Abiatar se je zopet začudil.

"Hitro, sicer kupi kdo drugi!"

Žid je podpisal in dostavil za leto starejši datum. Nato je podpisal Epafrodit, zvil pergament in ga spravil. Pred žida je položil prazen kos papirusa in mu narekoval:

"Epafroditu, prejasncmu gospodu: — Ker se preselim sam v vilo, katero sem kupil pred letom od tebe, te prosim, da izvoli tvoja prejasnost ukroniti, da se morem v mesecu dni nastaniti v njej!"

Abiatar.

"Sedaj je vse gotovo. Tvojo odpoved shranim s kupno pogodbo vred. Kadar ti jo pošlem na dom, odšteješ denar in drugo jutro bo vilo prazna. Ali pomni dobro, kaj si prisegel. Pojdi!"

Abiatar je stal osupel in bi bil rad še govoril. Toda Grk je zamahnil z roko in žid se je poslovil.

Ko je sedel v nesilnici, si je mel roke od veselja, da bo poslej prvi trgovec v Bizanzu. Toda mnogokrat se je prestrašen zamislil in mrmral: "Skrivnosti, skrivnosti!"

Epafrodit pa se je doma veselil. Obrnjen proti carski palači je dignil suho roko in govoril:

"Le pridi, despojna, le pridi po svilo! Pravdo naperi zoper mene, da zapleniš vilo in zlato! Prijetni bi bili moji vrtovi, da bi ljubkovala po njih. Ha, verolomnica! Domisli si, da ste vi despotje dobili modrost od nas, od Grkov! Kljub temu pa je inamo v sivih glavah še toliko, da raztrgamo tvoje mreže, kakor bi po pajčevini zamahnili. Prekletal!

Epafrodit se je razvnel, njegove oči so puhtele ogenj, začel je naglo hoditi po gladkem mozaiku.

"Žrtvoval sem mnoge," je pomislil. "Tisoči so padli v morje, vrgel sem jih proč kakor gnilo sadje. Toda še inam dosti, da živim do smrti pokojno in brez skrbi, da polegajem na lepših preprogih, kakor despojna, da se moje oko naslaja na dragocenejših umetninah, kakor jih ima carska palača. Pa še to bi žrtvoval, na deski bi spal, samo da umrem z zavestjo. Ni te zmogala ostuda zlobna! Svila je oteta, moj dom je rešen njenih rok, sedaj gre za Iztoka in Ireno — in zame seveda. Za beg je treba vrlih konj, njegovi Slovenci potrebujejo orožja. A tega ne dobim v eni noči. Osem dni, samo osem dni mi še podari usoda, potem ležem in porečem: končano! Pride le še veliki dan, ko me zagrnejo večne sence. Pridi potem! Epafrodit te v veseljem pozdravi!"

Ko je nato osnoval podrobne načrte za beg, se je na morju že zasvital prvi trk zgodnje zarje. Tedaj je začel na dvoru nemir.

"Iztek se vrača!"

Šel mu je naproti skozi peristil, da bi govoril z njim in se domenil glede konj in orožja, katero se mora pripraviti vsem, ki bi z njim uskočili preko Hema.

Ko je stopil na marmornati tlak pod vitkimi korintskimi stebriči, je zaslišal sredi dvorišča smeh. Krdelo služinčadi se je gnetlo in se glasno smejalo. Iz smeha pa so donele razglašene strunice in hripav glas je pel veselo pesem.

Epafrodit je pograbilo. Zanj tako resni trenotki, tehtnica na življenje in smrt, služinčad pa razgraja in se smeje. Z brzimi koraki je planil med nje.

ZAHVALNI DAN ČRNCA

Bilo je knalu potem, ko je veliki Lincoln izvojeval oproščenje iz suženjstva za črnce, ki so bili prodani v sužnjost, na trgu, kot živina ali pa so se rodili sužnjem, ki so se zvezali v suženjstvu v zakonske pare. Suženjstvo jim je po eni strani vzelo svobodo in jih držalo v stanju, ki se ni nje malo s človeškim življenjem. Po drugi pa jim je odvzemalo vsako pojmovanje samostojnega obstoja in nalog, ki jih nam take vrste življenja nalaga.

Črnci so bili oproščeni suženjstva; obenem so bili pa tudi lastniki, ki so bili prej primorani dajati hrano in obleko četudi vse borno, oproščeni od take zaveze. Kajti če je suženj samostojen, naj se sam preživi v Torej v takem stanju so črnci zmagali, oziroma Lincoln je zmagal po duševnih straneh; zato pa je marsikateri črnce plačal v težkočah železno krize, ker se ni imel s čim podpreti, ko je nastopil novo dobo v zgodovini ameriških črncev.

Tako smo naši ubogega črnca na Zahvalni dan, ki je sedel v leseni kolibi; rvena stavba, niti oken ni imela in za vrata je služila platnena tunja, siva, izprana, in žalostna, kot rakev. Ob vratih na napol zmečkanem lesenem zaboju je sedel črnce, držeč tunjo z levico in gledal preko planjave na hišo, v kateri je bil suženj vse dni svojega življenja. Dim se je dvigal iz dimnika te hiše in črnce je dobro vedel, zakaj ta dim. Videl je, ko so prihajali jezdeci in odhajali, ter opazoval to življenje molče. Zdjaj pa zdaj se je zasvetila beljina nje govih oči proti nebu, kot da se na nekaj pripravlja, a ni gotovo, če je prav ali ne, če sme ali ne. Končno se je upogumil in pogledal naravnost proti nebu, ter pričel govoriti v tužnem tonu:

"Gospod, saj veš, da je danes Zahvalni dan. Vsa človeka je hvaležen za tvoje dobrote, ki si mi jih naklonil in v namenu, da to pokaže, se po molitvi naje purana. Gospod, tako je dober, že sedaj se mi sline cede, ko v spominu gledam na tisto lepo rumeno skorjo in zmes, ki je pridelana k belemu mesu. Ampak Gospod jaz pa letos gotovo ne bom pokusil, ker ga nimam in sem sam, kot vidiš ali bi bilo preveč, če bi te prosil za enega purana, da bom tudi jaz lahko užival Zahvalni dan, kot ga pri mojemu staremu gospodarju. Doma bom cel dan in če ga dobim, bom zelo hvaležen."

Dan je počasi potekal a črnce je sedel na svojem mestu, kot pribit. Noč je legla na zemljo in črnce se je ozrl po zvezdnatem ozemlju. Oči so mu šle proti hiši prejšnjega gospodarja, ki je bila razsvetljena po vseh oknih, kar mu je pričalo, da mora tam biti živahna družba. Jezik se je kar cedil pri misli na purana in v trebuhu mu je krulelo in to kruljenje bi se dalo potolažiti tudi s kaj drugim, a za enkrat je bil puran tisti, na katerega je črnce najbolj mislil.

Luči v hiši so šle ena za drugo; le še dve ali tri so gorele, črnce je to opazil in se nekako nejevoljno ozrl po nebu. Zdelo se mu je, že zelo pozno, kot je izgledalo, je bilo že preko polnočja. Črnce je parkrat zasukač svoje oči, ter jih uprl proti nebu rekoč: "Gospod, mogoče bo še dve ura in ljudje so se do dobra najedli purana in Ti mi ga nisi poslal — jaz ga nisem pokusil in zdaj pa Gospod, ker mi ga nisi poslal, pa pošlji mene k puranu!"

Zatem je počasi vstal in se zgnubil v temo.

Ignac Musioh, Brooklyn, N. Y.

GOVOR PISATELJA LOUISA ADAMIČA NA SHODU SANS-A V CLEVELANDU, OHIO

(Po "Enakopravnosti") Louis Adamič, pisatelj in častni predsednik SANSa je imel na velike shodu, ki se je vršil v nedeljo 14. novembra v Slovenkem Nar. Domu na St. Clair Ave. v Cleveland, Ohio, naslednji govor:

Brat predsed, Kristan, bratje in sestre v SANSu in izven SANSa.

Globoko sem hvaležen vam vsem za to priliko, da še enkrat govorim v tej zgodovinski dvorani. Govoril sem tukaj pred nekaj več kot enajstimi meseci, 5. dec. 1942, ko se je ustanovil SANS pod vodstvom brata Etbina Kristana.

Takrat, skoro eno leto tega, ko se je nad 500 delegatov zbralo v tej dvorani, takrat ni bilo mogoče videti natančno, kako se bo razvilo gibanje, pričeto s SANSom. Osebo jaz nisem sanjal, da mahj kot eno leto pozneje bom stal na tem odru kot predsednik Združenega odbora južnoslovanskih Amerikancev, ki je, kakor zdaj vsi vidimo, naraven, logičen, zdrav in napredujoč razvoj SANSa, ki se je rodil v tej dvorani. Prav za prav Združeni odbor je tudi začel svojo kariero v tem slopju — nekako pred tremi meseci.

Veliko se je zgodilo od tedaj, veliko in naporno se je delalo in morem reči, precej se je uspelo.

Vse skupaj se mi zdi nekako čudno in lepo, skoraj neverjetno v tej zmudeni dobi, a vsaeno zgodilo se je, — fakti so fakti — in tukaj smo, da se malo potrkamo na prsa in da malo pomislimo, kaj je za nami in še bolj, kaj je pred nami.

Snoči v moji sobi v hotelu, ko sem skušal pomisliti, kaj bi vam rekel tukaj danes popoldne, nisem vedel, če bi vam govoril v angleščini ali v moji zarjaveli materščini. Odločil sem se za materščino. Ali bal sem se, da mi ne bo šla gladko; zato sem si zapisal nekaj besed.

Stojim tukaj kot častni predsednik SANSa in predsednik Združenega odbora. Kaj bi vam rekel, kaj povedal?

Nisem se vam, nisem se nikomur zahvalil za izvolitev kot častni predsednik. Menda je to zato, ker ne verujem v čast in častitev, kajti verujem v demokracijo. Ali mogoče je da oni, ki so me izvolili, imajo druge pojme o tem. Moja demokracija dovolj različne pojme — in torej mogoče je bilo prav, da se zdaj, čeprav malo kasno, javno zahvalim za to izvolitev lani.

Spomladi tega leta je brat Kristan, kot predsed. SANSa, sklical sejo v Pittsburghu, in tam so 19. junija delegati SANSa in sličnih hrvatskih in srbskih skupin ustvarili Združeni odbor in izvolili mene za predsednika.

Za to izvolitev pa ne bom nikomur nikoli hvaležen. Biti predsednik tega Združenega odbora je eno ogrožno breme dela skrbi in odgovornosti.

Se ne pritožujem; rečem samo, kar je res. Žalibog ni bilo nikogar drugega, ki bi hotel in mogel prevzeti to delo, ki je bilo nužno potrebno.

Zadnje tri mesece se je delalo v Združenem odboru noč in dan, in zdaj stojim pred vami precej utrujen, a tudi nekako zadovoljen in ponosen.

Delalo se je, garalo se je — ali ne zamen.

Pred tremi meseci, kar se tiče Slovenije in Jugoslavije vladala je laž. Meseca avgusta in še kasneje, ameriško in sploh svetovno časopisje je večinoma pisalo o laži-heroju Mihajloviču in njegovih takozvanih četnikih. Zadnja dva meseca se je to čisto spremenilo. Zdjaj se ne laže več. Luč resnice je laž pognala v temno podgansko luknjo, kamor spada.

Ne bom šel v podrobnosti, kako se je to doseglo, kajti ne-

svet v Ameriki slišal, zdaj pa vse čita. Ne samo o nesrečnem in neumnem Snojju, temveč o celi stvari, ki se tiče domovine, naše stare domovine, ki je zelo važna naši novi domovini tukaj.

Star pregovor pravi, da kadar se Bog koga naveliča, in se odloči, da ga spravi spoti, ga najprej napravi neumnega; ostalo je potem enostavno. Tako se je zgodilo tudi v tem slučaju. Čisto pobesneli so naši nasprotniki.

Izjavili so se proti Busiji, proti partizanstvu, proti Titu in Bibarju, proti Vidmarju, pred sedniku slovenske osvobodilne fronte, in tako so se indirektno izjavili za Snojja in za Kreka, za drugo skrahirano politiko, za tistega ubogega smrkoveca, ki mu pravijo njegovo veličanstvo in ne samo za to, temveč tudi za Hitlerja in Rommela, ki je Hitlerjev povojnik na Balkanu s posebnim nalogo, da uniči partizane in narodno osvobodilno fronto.

Stvar je zdaj enostavna — človek je zdaj za Tifa in Ribarja, za Vidmarja in Kidriča — ali je pa za Rommela.

Jaz sem seveda za Tifa in Ribarja, za Vidmarja in Kidri-

ča, za partizanstvo, za celo osvobodilno idejo, za vse tiste reke krvi, ki so jo naši slovenski in srbski in hrvatski borilci prelili tekom zadnjih dveh let, kajti v tisti rdeči krvi je bilo življenje bodočnosti, in tisto življenje bo živeło, ker v njem je bilo idealizma in strasti za blagor in dobrotu.

Nisem za Snojja, jaz sem proti Snojju. Par besed o tem človeku.

Dobro sem ga spoznal. Poskušal sem ga prepričati, da ni prav pošiljati poročila ameriški vladi, v katerih obrekuje partizane kot bandite in zločince. Skušal sem mu povedati, da kar se godi v Sloveniji in drugod v Jugoslaviji, je revolucija in da revolucija ni nikakšen piknik — temveč nekaj hudega in jeznega in krvavega, kajti revolucije so zmeraj take. Skušal sem dopovedati Snojju, da Vidmar in Kidrič seveda nista angela s harfami, temveč revolucionarja s puškami in mitraljezami, in ako se pošilja poročila v Washington, se mora poročati o njihovem gibanju kot revoluciji neke posebne vrste.

(Nadaljevanje prihodnjic)

NAJBOLJŠI PRIJATELJ
V NESREČI VAM JE:
SLOVENSKA NARODNA
PODPORNA JEDNOTA
BRATSKA, DELAVSKA
PODPORNA USTANOVA

Sprejema moške in ženske v letih od 16. do 50. in otroke do 16. leta starosti.

Članstvo: 62.000
 Premoženje: \$10,500,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:
 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

KNJIGARNA
Slovenic Publishing Company
 216 West 18th Street
 New York City

Andrej Ternove
 Spisal Ivan Albreht
 Cena 50 centov

Filozofska zgodba
 Spisal Alojz Jirasek
 Cena 50 centov

Ko smo šli v morje bridkosti
 Spisal Rev. K. Zakrajšek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal limonice in sanjke in pripravil "strup" za Jugoslavoane in njihovo državo še dolgo prej kot je napadel.
 Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.
 Cena \$2.—

Godoli državljani naj naredijo kajiteve —
"HOW TO BECOME A CITIZEN OF THE UNITED STATES"
 V tej knjigi so vam pojasnila in nakoli za naseljenje.
 Cena 25 centov

Državljanški priročnik
 (V slovenščini)
 Knjižica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.
 Cena 50 centov

POUČNI SPISI
Angleško Slovensko Berilo
 (F. J. Kern) — Vesna knjiga
 Cena \$2.—

Govedoreja
 Spisal R. Legvart. 145 strani s slikami.
 Cena \$1.—

Knjiga o dostojnem vedenju
 111 strani.
 Cena 50 centov

Mlekarstvo
 Spisal Anton Pove. 8 slikami, 168 strani. — Knjiga za mlekarje in farmerje v splošnem.
 Cena 50 centov

Obrotno knjigovodstvo
 258 strani, ezana. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo ter kmetovinarstvo.
 Cena \$1.—

Ako naročite knjigo, priložite k naročilu U. S. oziroma Canadian Money Order za omenjeno svoto. Manjše svote, lahko pošljete v U. S. znakih po 2. oziroma 3. centu.

(Nadaljevanje prihodnjic.)